

Република Македонија

Министерство за финансии

КВАРТАЛЕН ЕКОНОМСКИ ИЗВЕШТАЈ

К-4-2013

Резиме

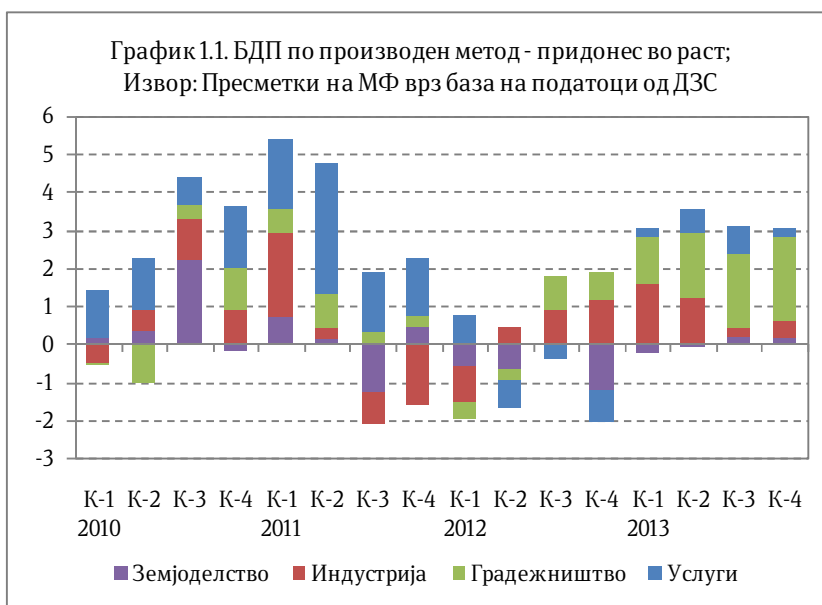
- Во К-4-2013 во однос на истиот квартал од 2012 година, **БДП** забележа **реален раст** од 3,2%, со што просечниот раст во 2013 година изнесува 3,1%;
- Според Анкетата на работната сила, **бројот на вработени** во К-4-2013 е повисок за 4,2% во однос на истиот квартал од претходната година. **Бројот на невработени** се намали за 5,2% на годишна основа, што резултираше со намалување на **стапката на невработеност** во К-4-2013 на 28,6%;
- **Стапката на инфлација** во К-4-2013, мерена според индексот на трошоци на живот, забележа раст од 1,3% во однос на истиот квартал од 2012 година;
- Просечната **брuto плата** во К-4-2013 изнесува 31.209 денари и споредено со бруто платата во К-4-2012 е повисока за 0,7% на номинална основа, односно пониска за 0,6% на реална основа;
- Вкупните **буџетски приходи** во К-4-2013 се повисоки за 4,3% споредено со истиот квартал од 2012 година, а вкупните **буџетски расходи** се пониски за 1,8%;
- Вкупниот **депозитен потенцијал** на банките во К-4-2013 се зголеми за 2,3% на квартална основа;
- **Кредитната активност** на банките кон недржавниот сектор во К-4-2013 бележи засилен раст од 3% на квартално ниво;
- **Македонскиот берзански индекс МБИ-10** во декември 2013 година се зголеми за 6,4% во однос на септември 2013 година, додека вкупниот промет остварен на берзата се зголеми за 53,8%;
- Во К-4-2013, забележан е раст на **извозот** од 6,5% и пад на **увозот** од 2,6% на годишно ниво (к/к-4), со што вкупната **надворешно-трговска размена** изразена во евра забележа раст од 0,8%;

1. Макроекономски трендови и реален сектор

БДП во К-4-2013 во однос на истиот квартал од 2012 година забележа **реален раст** од 3,2%, со што просечниот раст во 2013 година изнесува 3,1% и е еден од највисоките споредено со земјите членки и земјите кандидати за членство во ЕУ.

Номиналниот раст на БДП во К-4-2013 изнесува 4,9% споредено со истиот квартал од претходната година, што имплицира дека БДП дефлаторот изнесува 1,6%. Просечниот номинален раст на БДП во 2013 година изнесува 3,4%, додека БДП дефлаторот изнесува 0,3%.

Анализирано според **производната страна на БДП**, во К-4-2013 позитивен раст забележа повеќе сектори. Најголем придонес во вкупниот економски раст има секторот Градежништво, каде е регистриран висок раст на активноста од 32,1% и се надоврзува на високите стапки на раст остварени во

претходните три квартали. Индустијата продолжува со позитивните остварувања и во К-4-2013, забележувајќи раст од 2,6%. Позитивните движења продолжија и во секторот Сообраќај, складирање и врски, каде растот изнесува 2,1%. Секторот Хотели и ресторани забележа раст од 4,4%, по нискиот пад регистриран во претходниот квартал. Во секторот Земјоделство растот изнесува 1,9%, а во секторот Финансиско посредување растот изнесува 1,2%. Пад забележаа секторите Трговија (1,5%) и Јавна управа (0,2%).

Растот на **индустриското производство**¹ во К-4-2013 од 6,5% се должи на остварените позитивни стапки кај: вадење други руди и камен (39,6%), производство на прехранбени производи (3,3%), производство на пијалаци (23,5%), производство на тутунски производи (9,8%), производство на текстил (68,6%), производство на облека (5,1%), производство на кожа (14,3%), печатење и продукција на снимени медиуми (55,5%), производство на хемикалии и хемиски производи (18,4%), производство на производи на гума (18,4%), производство на други неметални минерални производи (16,8%), производство на метали (8,1%), производство на електрична опрема (40,7%), производство на машини и уреди

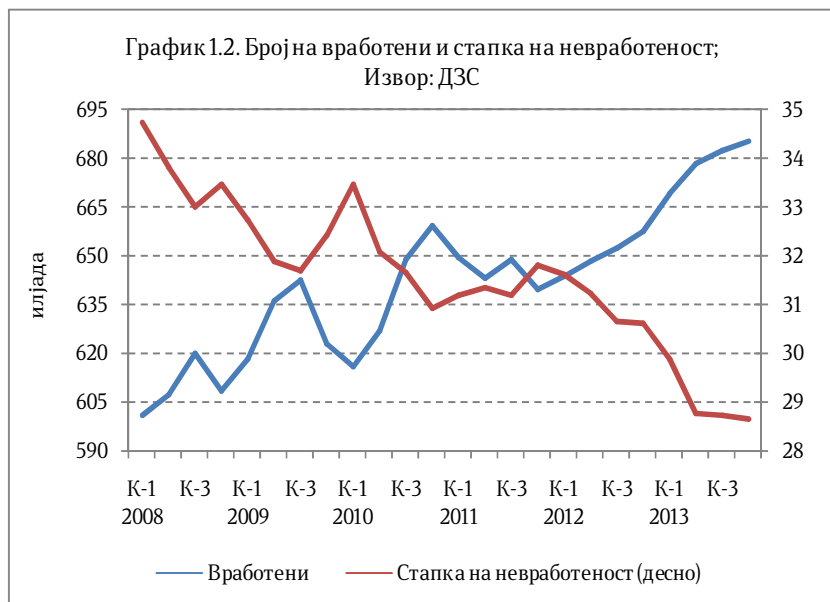
¹ Пресметан врз основа на месечното соопштение Индекс на индустриското производство.

(34,7%), производство на останата опрема за транспорт (5,3%), производство на мебел (42,9%) и поправка и инсталирање машини и опрема (3,0%). Од аспект на структурата на индексот на индустриското производство, раст е забележан кај 68,4% од гранките.

Од друга страна, пад е остварен кај: вадење јаглен и лигнит (8,0%), вадење руди на метал (12,6%), преработка на дрво и производи од дрво (43,8%), производство на хартија (6,2%), производство на кокс и рафинирани нафтени производи (98,0%), производство на фармацевтски производи (8,6%), производство на фабрикувани метални производи (21,9%), производство на моторни возила, приколки и полуприколки (12,5%), останата производствена индустрија (4,7%) и снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација (0,5%).

Анализирано според **расходната страна на БДП**, растот на БДП во К-4-2013 е придвижен од извозот на стоки и услуги, кој забележа реален раст од 8,4%. Зголемувањето на извозот е делумно резултат на закрепнувањето на европската економија и делумно на зголемениот извозен потенцијал на земјата. Од друга страна, увозот на стоки и услуги не го следеше растот на извозот и забележа благ пад од 0,8%, со што нето извозот има позитивен и значителен придонес кон растот на БДП. Домашната побарувачка, за разлика од нето извозот, има негативен придонес кон растот на БДП, главно како резултат на падот на бруто инвестициите од 3,6. Притоа, во К-4-2013 се забележува значително забавување на падот на бруто инвестициите споредено со стапката во претходниот квартал. Финалната потрошувачка во К-4-2013 забележа раст од 0,5%, како резултат на растот на личната потрошувачка од 1,4%, додека јавната потрошувачка забележа пад од 3,2%.

Во К-4-2013 продолжија позитивните движења на пазарот на работна сила. Според **Анкетата на работната сила**, бројот на вработени во К-4-2013 година е повисок за 4,2% во однос на истиот квартал од претходната година. Растот на вработеноста е придружен со пад на бројот на невработени, кој на годишна основа е намален за 5,2%. Бројот

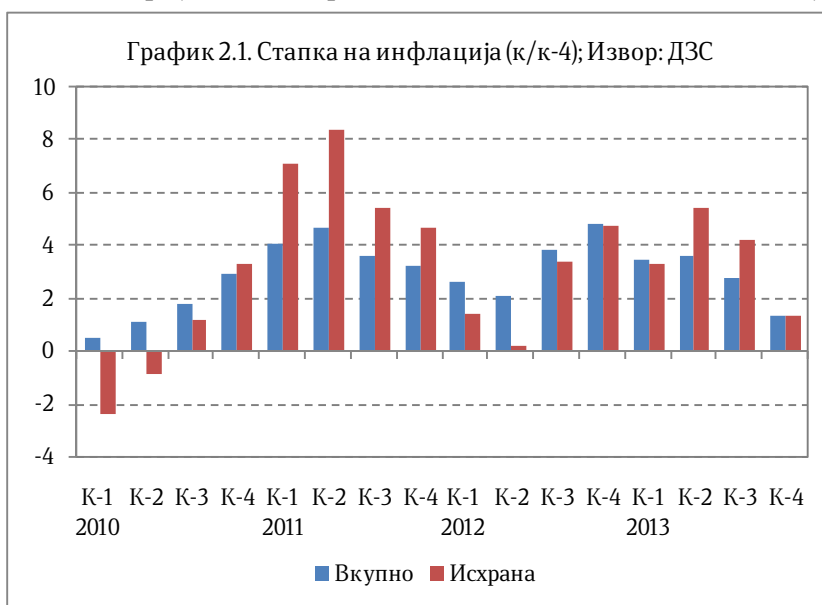
на активно население во К-4-2013 е повисок за 1,3% на годишна основа. Ваквите движења на пазарот на работна сила предизвикаа стапката на невработеност во К-4-2013 да се намали на 28,6%, односно за 2 п.п. споредено со истиот квартал од

претходната година, а во однос на претходниот квартал таа е пониска за 0,1 п.п.. Стапката на вработеност во К-4-2013 изнесува 40,9% и во однос на истиот квартал од претходната година е повисока за 1,6 п.п.. Активното население во К-4-2013 претставува 57,3% од вкупното работоспособно население, што претставува зголемување од 0,6 п.п. споредено со истиот квартал од претходната година.

2. Цени, трошоци и продуктивност

Стапката на инфлација, мерена според Индексот на трошоци на живот, во К-4-2013 изнесува 1,3% во однос на истиот квартал од 2012 година, што претставува забавен интензитет на раст споредено со стапката од 2,8% регистрирана во претходниот квартал. Највисок раст на цените од 5,2% е забележан кај категоријата Хигиена и здравје, потоа следува растот во категоријата Тутун и пијалаци од 3,9% и Облека и обувки од 3,8%. Во категоријата Ресторани и хотели цените се зголемија за 3,3%, додека порастот на цените во категоријата Исхрана, која има најголемо учество во општото ценовно ниво, изнесува 1,3% во однос на истиот квартал од 2012 година.

Растот на цените во категоријата Исхрана во голема мера се должи на порастот на цените на свежиот зеленчук, свежото и преработено млеко и

месото. Цените во категориите Административни и финансиски услуги и Култура и разонода се зголемија за 0,7% и 0,1%, соодветно.

Цените, пак, во категоријата Домување се намалија за 1,9%, како резултат на падот на цените за греење и електрична енергија и расвета, од 3,8% и 3,1%, соодветно.

Базичната инфлација (која го исклучува ефектот на храната и енергијата) во К-4-2013 изнесува 2,9%, што е за 0,4 п.п. пониско ниво споредено со базичната инфлација во претходниот квартал (3,3%).

Цените на мало во К-4-2013 забележаа забавен пораст од 0,6% споредено со истиот квартал од 2012 година. Највисок придонес во растот на цените на мало има категоријата Стоки, каде е забележан раст на цените од 0,6%, придонесувајќи со 0,4 п.п. во вкупниот раст на цените на мало. Во рамките на оваа категорија, најзначаен придонес во растот на цените имаат земјоделски производи кои забележаа раст од 5,3%. Индустриските производи остварија раст од 0,2%. Малопродажната цена на

индустриските прехранбени производи се зголеми за 0,6%, цените на пијалаците се зголемија за 3,5%, а на тутунот за 2,9%. Непрехранбените индустриски производи забележаа пад на цените на мало од 0,5%. Цените на мало во категоријата Услуги во К-4-2013 година забележаа раст од 0,6%.

Просечната **нето плата** во К-4-2013 изнесува 21.267 денари и е за 0,7% повисока на номинална основа од нето платата во К-4-2012. На реална основа, нето платата забележа пад од 0,6%. Просечната **брuto плата** изнесува 31.209 денари и бележи пораст од 0,7% на номинална основа, односно пад од 0,5% на реална основа, споредено со бруто платата во К-4-2012.

Растот на економската активност во К-4-2013 беше проследен со повисок годишен раст на бројот на вработени, што резултираше со пад на **продуктивноста на трудот** од 0,9%, по падот од 1,5% во претходниот квартал. На Графикот 2.2 е прикажан годишниот раст на продуктивноста на трудот.

3. Фискален сектор

Во четвртиот квартал од 2013 година беше забележано повисоко остварување на вкупните буџетски приходи за 4,3% во однос на истиот квартал од 2012 година, придружено со помали буџетски расходи за 1,8%. Ова придонесе **дефицитот на Буџетот** во К-4-2013 да изнесува 3.483 милиони денари или 2,7% од реализираниот БДП за овој квартал (дефицитот на Централниот буџет изнесуваше 4.634 милиони денари, односно 3,6% од БДП).

Во четвртиот квартал од 2013 година продолжи да се води контрациклична фискална политика насочена кон ублажување на последиците од светската економска криза врз македонската економија и задржување на макроекономската стабилност. Притоа не беше загрозната фискалната одржливост на јавните финансии.

Вкупните **буџетски приходи** забележаа учество од 29,1% од реализираниот БДП и се за 4,3% повисоки споредено со истиот квартал од 2012 година, што најмногу се должи на повисокото остварување на даночните приходи од 10,5%, придонесите од 5,6%, додека неданочните приходи се намалија за 12,8%. Притоа беше забележана

повисока наплата кај данокот на додадена вредност, персоналниот данок и данокот на добивка, а кај акцизите беше реализирана пониска наплата. Приходите од ДДВ доминираат и претставуваат 54,0% од вкупните даночни приходи. Тие во К-4-2013 се за 23,0% повисоки споредено со истиот квартал од 2012 година. Во структурата на бруто приходите од ДДВ се забележа намалување на наплатата на ДДВ од увоз за значителни 11,1%, додека ДДВ од прометот во земјата забележа раст од 32,4%, согласно прометот во трговијата. Исто така, намалена е динамиката на поврат на ДДВ за 42,2%. Приходите од акцизи се пониски за 1,9% споредено со истиот квартал од 2012 година. Во рамките на директните даноци, кај данокот на добивка е забележано зголемување од 18,7%, при што треба да се има предвид дека приходот за овој данок главно е резултат на данокот наплатен по основ на исплатени дивиденди и друга распределба од добивката и на задржан данок платен на странски правни лица. Приходите од персоналниот данок на доход беа зголемени за 11,5% во споредба со истиот квартал од претходната година.

Гледано од аспект на структурното учество во БДП, директните даноци, на годишна основа, го зголемија своето учество во БДП за 0,2 п.п. (2,9% од БДП), додека кај индиректните даноци беше забележано зголемување на учеството за 1,1 п.п. (12,2% од БДП).

Наплатата на социјалните придонеси

беше повисока за 5,6%, при што зголемување беше забележано кај наплатата на сите придонеси, односно кај придонесите за пензиско осигурување од 6,2%, кај придонесите за здравствено осигурување 4,5% и кај придонесите за вработување од 3,4%. Неданочните приходи, кои претставуваа 2,1% од вкупниот квартален БДП, беа реализирани за 12,8% помалку во однос на истиот период од 2012 година.

Капиталните приходи во К-4-2013 беа пониски за 10,6% на годишна основа (во овие приходи спаѓаат приходите од закуп на градежно земјиште, продажба на станови, како и приходи од дивиденди). Споредено со К-4-2012, приходите по основ на донации се пониски за 34,1%.

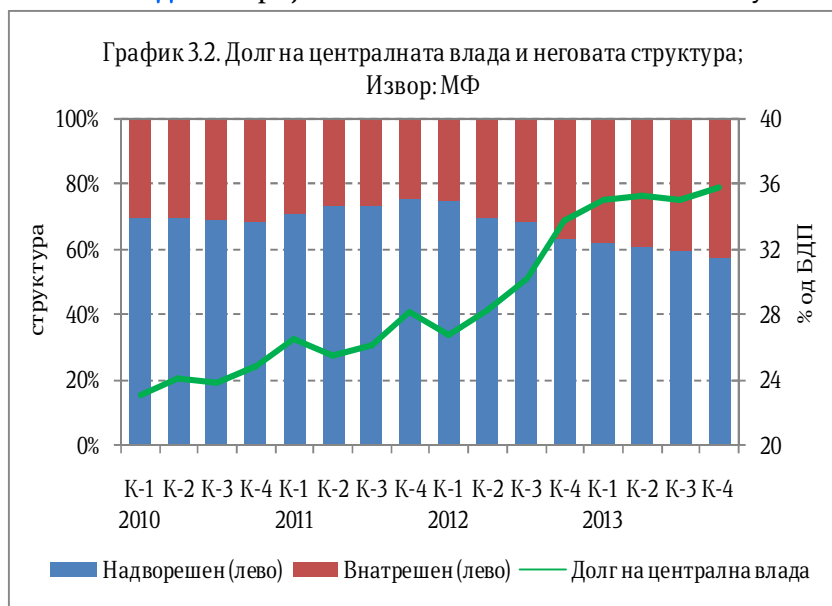
Во К-4-2013 вкупните **буџетски расходи** беа за 1,8% пониски споредено со истиот квартал од 2012 година. Тековните расходи, кои претставуваа 28,2% од кварталниот БДП, беа реализирани за 3,0% повеќе на годишна основа. Капиталните расходи

претставуваа 3,6% од кварталниот БДП. Во рамки на тековните расходи, расходите за стоки и услуги беа за 3,8% пониско реализирани, додека кај расходите за плати и надоместоци беше забележано зголемување од 0,1% во однос на истиот квартал лани. Средствата за трансфери, кои учествуваа со 61,1% во вкупните расходи, беа повисоки за 4,5% на годишна основа. Учеството на категоријата „Други трансфери“ во вкупните расходи изнесуваше 13,8% (овде се вклучени трансферите кон локалната власт - блок и наменските дотации, како и други субвенции и трансфери). Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување беа извршени за 10,5% повеќе во однос на истиот квартал од 2012 година. Расходите за каматни плаќања беа зголемени за 10,7% на годишна основа, додека споредено со К-3-2013 истите се зголемени за 28,7%. Расходите по камати на домашен долг забележаа раст од 49,8% на годишна основа, а раст е забележан и на квартална основа. Каматите за странскиот долг се намалени за 8,5% на годишна основа, додека споредено со К-3-2013 тие се пониски за 28,9%.

Фискалното оптоварување, мерено како утврден дел на буџетските приходи² во однос на номиналниот БДП, во К-4-2013 изнесуваше 25,8% и претставува зголемување од 0,4 п.п. во однос на К-3-2013. Вкупните буџетски расходи претставуваа 31,8% од кварталниот БДП, што е за 0,2 п.п. повисок остварен износ во однос на К-3-2013, а на годишна основа намалување од 2,2 п.п.

Вкупниот **долг на централната влада** на крајот на К-4-2013 забележа зголемување на своето учество во БДП од 0,8 п.п. во однос на К-3-2013 година. Учеството на надворешниот долг на централната влада во вкупниот долг на истата беше намалено за 1,9 п.п. во однос на К-3-2013, додека учеството на внатрешниот долг на централната влада во вкупниот долг на истата беше зголемено

за исто толку процентни поени. Со тоа, учеството на внатрешниот долг на централната влада беше зголемено на 42,3% од вкупниот долг на истата. Ваквата состојба укажува дека дополнителното задолжување, било надворешно или внатрешно, не би ја загрозило фискалната одржливост, при што е неопходна координација со монетарната политика. Здравата фискална политика е еден од

²

Вклучува даночни приходи, социјални придонеси и административни такси и давачки.

Мастришките критериуми за конвергенција, со поставени граници на 3% од БДП за буџетскиот дефицит и 60% од БДП за државниот долг.

4. Монетарно-финансиски движења

Во четвртиот квартал, во услови на стабилни движења, Народната банка ја задржа основната каматна стапка на постојното ниво од 3,25%.

Беше донесена нова Одлука за благајничките записи со која се воведува методологија за утврдување на потенцијалната побарувачка за благајнички записи. Согласно со поставениот механизам, доколку на ниво на вкупниот банкарски систем се утврди дека постои повисока побарувачка од потенцијалната, банките коишто аукцираат со повисоки износи од сопствениот ликвидносен потенцијал, ќе имаат обврска разликата во однос на потенцијалот да ја пласираат во депозити, со рок на достасување од седум дена. Со новините коишто ги носи новата одлука, се очекува усогласување на понудата и побарувачката за благајнички записи и соодветно насочување на вишокот ликвидни средства во банкарскиот систем на Република Македонија.

Во согласност со новините кај Одлуката за благајнички записи, направени се и дополнувања кај Одлуката за расположливи депозити со кои се овозможува пласирање средства во депозити со рок на достасување од седум дена во услови на повисока побарувачка за благајнички записи од потенцијалната.

Примарните пари³ во К-4-2013 година регистрираа квартален раст од 2,3% (пад од 2,1% во К-3-2013) во услови на пораст на готовите пари во оптек од 4,2% и на вкупната ликвидност на банките од 0,7%. Во однос на декември 2012 година, примарните пари се намалија за 4,4%, како резултат на намалувањето на вкупната ликвидност на банките од 11%.

Во текот на четвртиот квартал од 2013 година најтесната парична маса **M1** забележа квартален раст од 5,3% во однос на К-3-2013 година. **Монетарниот агрегат M2**, во К-4-2013 забележа раст од 1,8%, додека најширокиот **монетарен агрегат M4** се зголеми за 2,4%. Порастот на паричната маса главно произлегува од депозитните пари и од долгорочните депозити.

Вкупниот депозитен потенцијал⁴ на банките во К-4-2013 година се зголеми за 2,3% на квартална основа, што од аспект на секторската структура, главно се должи на растот на депозитите на домаќинствата од 2,4%. Истовремено, депозитите на приватните претпријатија забележаа квартален раст од 5,7%.

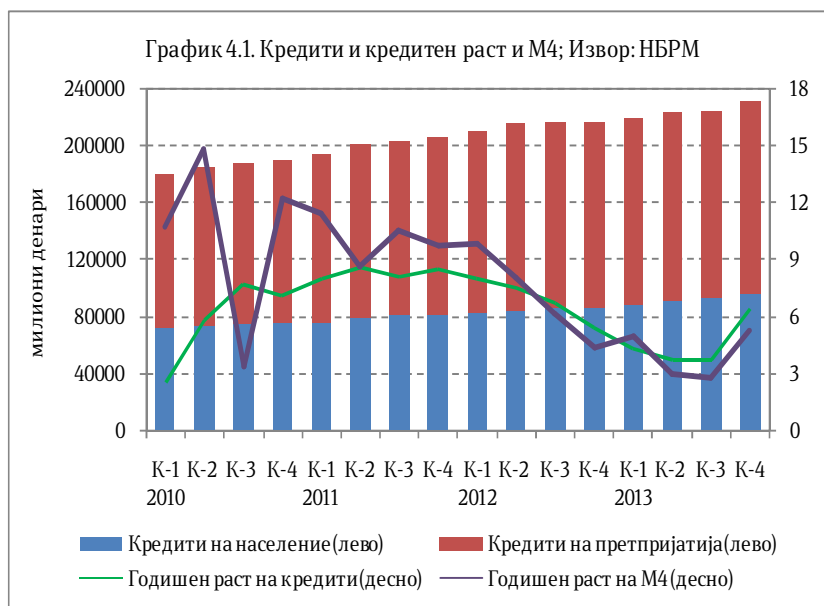
³ Ги вклучува готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајната на банките), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

⁴ Депозитите вклучуваат и пресметана камата.

Од аспект на валутата, позитивен придонес остварија и денарските депозити и девизните депозити кои забележаа раст од 3,6% и 0,6%, соодветно во однос на претходниот квартал. Степенот на евроизација е намален за 0,7 п.п., односно на 43,1%, мерено преку учеството на девизните депозити во вкупниот депозитен потенцијал.

Според рочноста, во изминатиот период се забележува континуиран раст на учеството на долгорочните депозити во вкупниот депозитен потенцијал, кое во К-4-2013 достигна 24,9%, што е во согласност со кварталниот раст на долгорочните депозити од 4,7% (6,6% во К-3-2013). Краткорочните депозити забележаа раст од 0,1%.

Кредитната активност на банките кон недржавниот сектор во К-4-2013 година бележи засилен квартален раст од 3%, во услови на раст на кредитите кон приватните претпријатија од 3,2%, наспроти падот во минатиот квартал, и засилен раст на кредитите кон домаќинствата од 2,8%.

Со тоа се прекина трендот на намалување на учеството на кредитите кон приватните претпријатија во вкупните кредити кој започна во вториот квартал од 2012 година.

Од валутен аспект, денарските кредити кои го водеа растот на вкупните кредити се зголемија за 3,9% на квартално ниво, додека кредитите во странска валута во К-4-2013 година регистрираа квартален раст од 0,4%.

Според рочноста, долгорочните кредити во К-4-2013 година бележат квартален раст од 3,6%, додека краткорочните кредити се зголемија за 2,8%, наспроти падот од 1,8% во минатиот квартал.

Во четвртиот квартал на 2013 година, НБРМ ја задржа **каматната стапка на благајничките записи** на 3,25%. Каматните стапки на депозитните банки и во К-4-2013 година забележаа надолни поместувања на квартална основа. Имено, каматната стапка за денарските кредити се намали за 0,2 п.п. во однос на претходниот квартал и изнесува 7,8%. Со тоа продолжи трендот на намалување на оваа каматна стапка, кој започна од почетокот на 2010 година. Каматната стапка на девизните кредити во четвртиот квартал од 2013 година се намали за 0,1 п.п. и изнесува 6,4%. Каматната стапка на денарските депозити се намали од 4,3% во К-3-

2013 на 4,1% во К-4-2013, а каматната стапка на девизните депозити се намали од 1,8% на 1,6% во анализираниот период.

Каматната стапка на новоодобрените денарски кредити во К-4-2013 се намали на квартално ниво и изнесува 6,9% (7,2% во третиот квартал) додека каматната стапка на

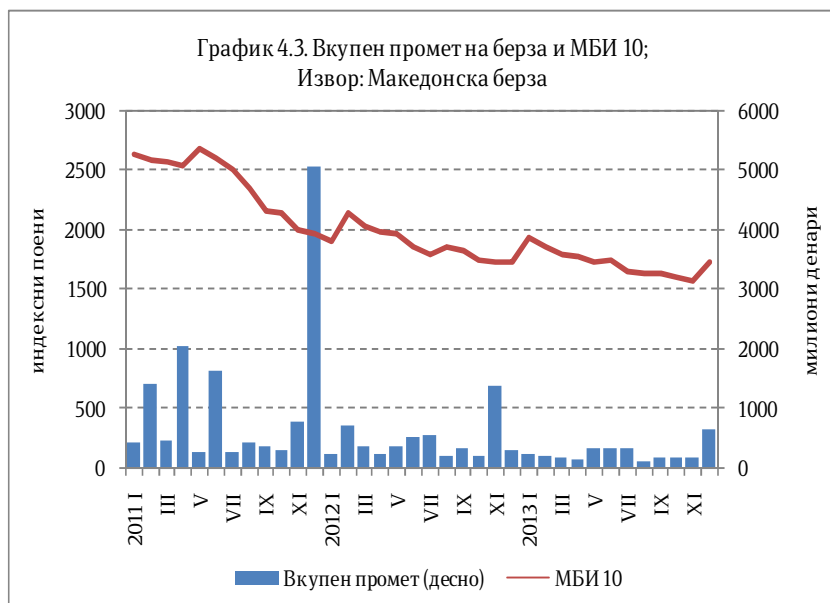
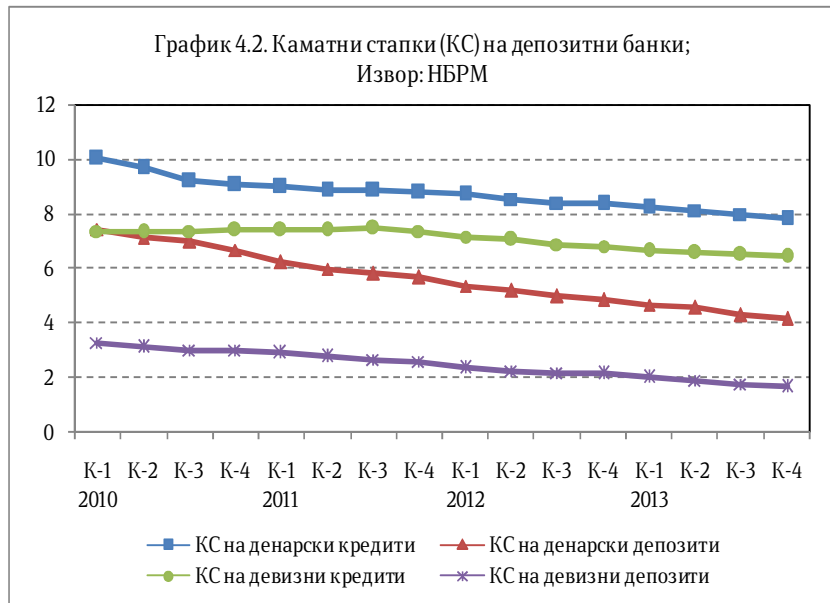
новоодобрените девизни кредити се намали за 0,2 п.п. на 6,3%. Каматната стапка на новопримените денарски депозити е непроменета на квартално ниво и изнесува 2,4%, додека каматната стапка на новопримените девизни депозити изнесува 0,5%, односно е за 0,1 п.п. пониско од претходниот квартал.

На **пазарот на капитал**, во четвртиот квартал од годината се забележа раст на вкупниот промет на берзата од 53,8% во однос на претходниот квартал, што се должи на порастот од 89,4% регистриран кај блок трансакциите, и на растот од 17,2% на прометот од класичното тргување .

Во однос на истиот квартал од претходната година, вкупниот промет забележа пад од 44,8% во услови на намалено класично тргување за 21,4% и на прометот остварен преку блок трансакциите од 66,3%.

Македонскиот берзански индекс МБИ-10, како агрегатен показател на берзанските движења

на крајот на четвртиот квартал изнесуваше 1.738,86 индексни поени, што претставува раст од 6,4% во однос на септември 2013 година, додека во однос на декември 2012 година индексот е повисок за 0,4%.

5. Надворешен сектор

5.1. Надворешно - трговска размена

Според податоците на Државниот завод за статистика во К-4-2013 година вкупната надворешно - трговска размена со странство изнесува 2.194,1 милиони евра и бележи раст од 0,8% во однос на истиот квартал од 2012 година.

Во К-4-2013 година **извозот** на стоки изнесува 861,3 милиони евра, при што во однос на истиот квартал од претходната година забележан е раст од 6,5%, а во однос на претходниот квартал забележан е раст од 4,3%.

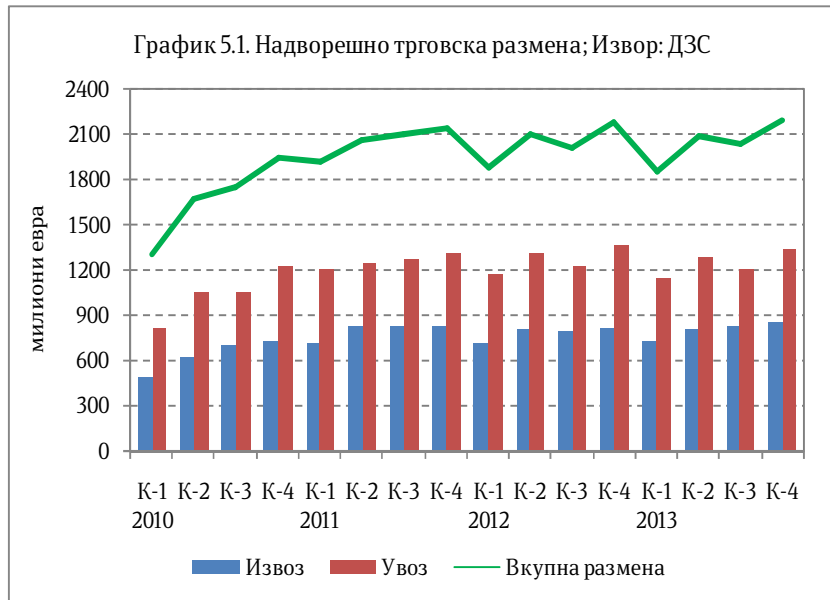
Анализирано **по сектори на СМТК** (Стандардна меѓународна трговска

класификација), позитивни движења во **извозот** во К-4-2013 година во однос на истиот квартал од 2012 година се забележуваат кај:

- машини и транспортни уреди за 60,0% (во рамки на кои категориите електрични машини и делови порасна за 95,2% или 24,2 милиони евра; и индустриски машини и делови порасна за 45,1% или 19,9 милиони евра);
- хемиските производи за 18,3% (хемиски материи и производи се зголеми за 26,0% или 28,3 милиони евра);
- пијалаци и тутун за 13,0% (тутун и производи од тутун за 37,2% или 9,4 милиони евра); и
- производи класирани по материјалот за 7,7% (железо и челик за 11,3% или 16,1 милиони евра).

Од друга страна, негативни движења во извозот се забележуваат кај:

- минерални горива и мазива за 68,2% (во рамки на кои категориите нафта и производи од нафта се намали за 65,2% или 26,1 милиони евра и електрична енергија се намали за 94,5% или 4,5 милиони евра);
- суровини освен гориво за 12,8% (метална руда и отпадоци од метал забележа пад од 18,0% или 8,4 милиони евра);

производи за храна за 3,8% (овошје и зеленчук за 7,8% или 3,2 милиони евра); Гледано по **економска намена**, во К-4-2013 година најголемо учество во извозот имаат: стоки за индустриски набавки (51,7%), потоа следуваат стоки за широка потрошувачка (21,2%), храна и пијалаци (11,2%), производи за инвестиции без транспортна опрема (11,1%), транспортна опрема (3,3%) и горива и мазива (1,5%).

Увозот на стоки во К-4-2013 година изнесува 1.332,8 милиони евра и претставува пад од 2,6% во однос на К-4-2012 година, додека во однос на претходниот квартал, забележан е раст од 10,3%.

Анализирано по **сектори на СМТК**, најголемо позитивно придвижување на **увозот** во К-4-2013 во однос на К-4-2012 година се забележува кај:

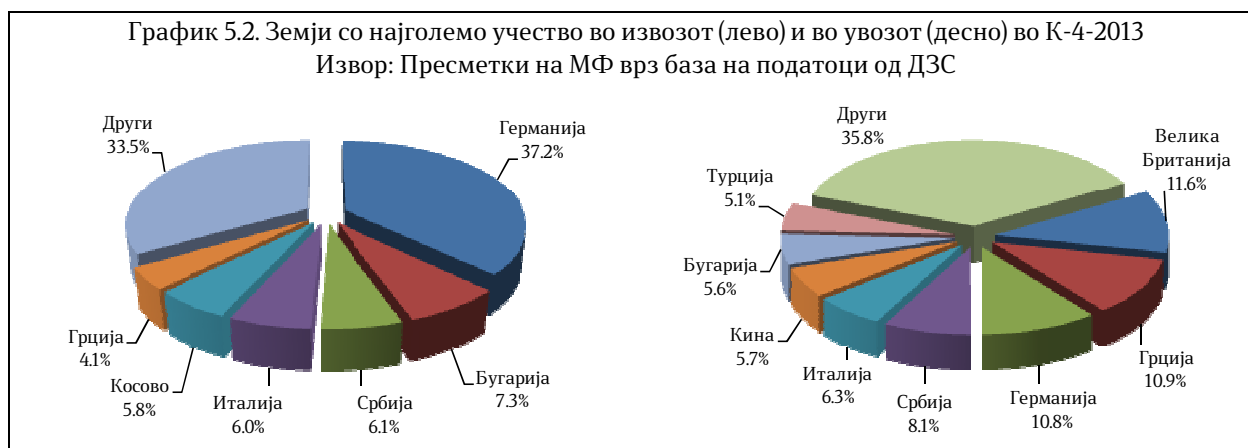
- хемиски производи за 9,0% (производи за боење и штавење се зголемиле за два пати или 15,3 милиони евра);
- производи класирани по материјалот за 7,7% (обоени метали за 38,6% или 35,6 милиони евра);
- машини и транспортни уреди за 4,4% (погонски машини и уреди се зголемиле за повеќе од четири пати или 19,3 милиони евра; електрични машини, апарати и делови за 25,0% или 11,4 милиони евра);

Најголемо негативно придвижување на увозот се забележува кај:

- минерални горива и мазива за 27,9% (нафта и производи од нафта за 34,0% или 74,6 милиони евра; и електрична енергија за 23,5% или 10,7 милиони евра);
- суровини освен гориво за 6,9% (метална руда и отпадоци од метал за 11,4% или 3,4 милиони евра);
- пијалаци и тутун за 4,3% (пијалаци за 5,9% или 0,5 милиони евра; и тутун и производи од тутун за 2,8% или 0,2 милиони евра);
- производи за храна за 3,2% (жита и преработки од жита за 14,8% или 3,5 милиони евра);

Гледано по **економска намена**, во К-4-2013 година најголемо учество во увозот имаат: стоки за индустриски набавки (44,9%), потоа следуваат горива и мазива (15,3%), производи за инвестиции без транспортна опрема (13,0%), храна и пијалаци (11,8%), стоки за широка потрошувачка (10,2%) и транспортна опрема (4,8%).

Во К-4-2013, надворешно- трговската размена на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 28) е намалена за 3,4% во однос на К-4-2012, при што учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена се намалило за 6,7 п.п. во однос на четвртиот квартал од 2012 година и изнесува 67,4%, при што извозот на стоки учествува со 72,2%, а увозот на стоки со 64,2%.

Како резултат на структурните промени во размената со странство, во четвртиот квартал од 2013 година 87,3% од трговскиот дефицит на земјата е последица на дефицитот во размената со: Велика Британија, Грција, Србија, Турција и Кина, а остатокот од дефицитот е последица на размената со: Италија, Словенија, Австрија, Швајцарија, Полска, Бугарија и други. Суфицит во размената е остварен со: Германија, Косово и Босна и Херцеговина.

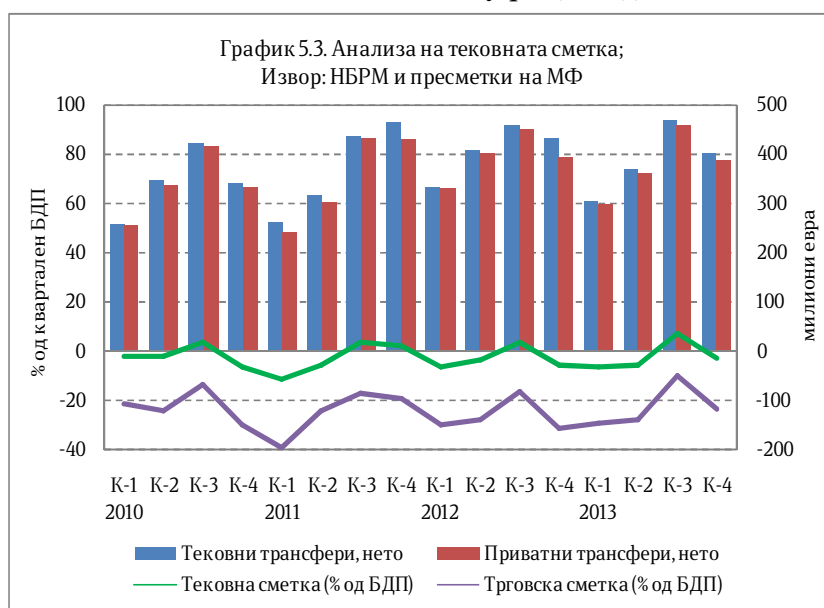
5.2. Платен биланс

Според податоците на Народна банка, во четвртиот квартал од 2013 година на салдото на тековната сметка на билансот на плаќања беше регистриран дефицит од 56,3 милиони евра, кој на годишно ниво е намален за 64,1 милиони евра (во К-4-2012 дефицитот на тековната сметка изнесувал 120,4 милиони евра). Споредено со К-3-2013, салдото на тековната сметка на билансот на плаќања е влошено за 190,0 милиони евра (идентично како и во 2012 година кога во К-4-2012 се забележа влошување за 190,2 милиони евра, споредено со К-3-2012).

Капиталната и финансиската сметка во К-4-2013 бележи суфицит од 43,3 милиони евра, што е за 80,0 милиони евра намалување во однос на К-4-2012.

5.2.1. Тековна сметка

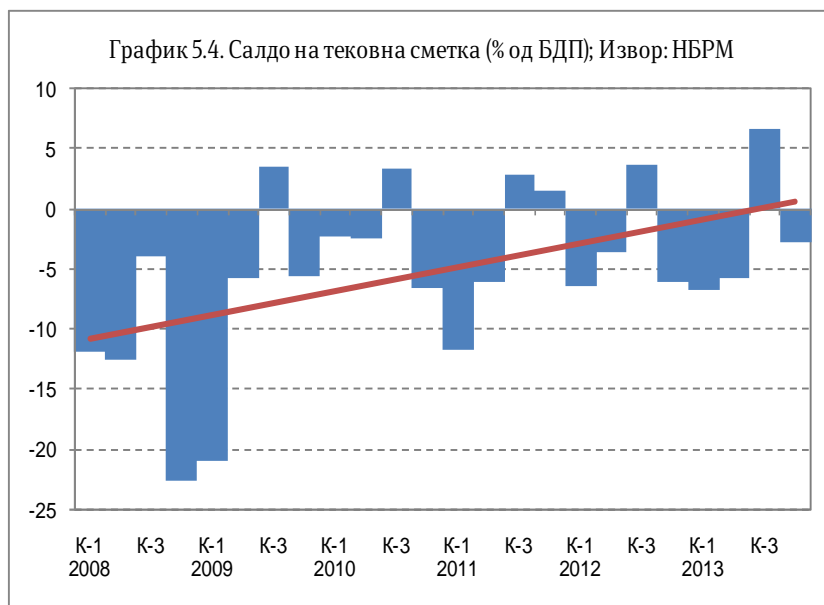
Регистрираниот намален дефицит на тековната сметка во однос на К-4-2012, во најголема мера се должи на подобреното салдо од увозот и извозот на стоки и подобреното позитивно

салдо од увозот и извозот на услуги. Во спротивна насока делуваа намалените приливи и зголемените одливи кај тековните трансфери.

Во К-4-2013 се забележа зголемување на извозот на стоки и намалувањето на увозот на стоки, на годишно ниво. Кај услугите, извозот достигна 234,4 милиони евра што претставува зголемување од 12,2% на годишна основа или зголемување од 10,4% споредено со претходниот квартал. Увозот на услуги на годишна основа се намали за 0,7%, додека квартално се намали за 3,2%. Овие движења доведуваат до суфицит во размената на услугите од 19,0 милиони евра.

Дефицитот на сметката на нето-доходи во К-4-2013 споредено со истиот квартал од минатата година забележа проширување од 15,3%, додека во однос на претходниот квартал дефицитот беше зголемен за 3,8%. На годишното прошување на дефицитот влијаеше намалувањето на приливите на доход од

11,6% и зголемувањето на одливите на доход од 2,0%. Споредено со претходниот квартал, приливите беа намалени за 6,4%, додека намалувањето на одливите изнесуваше 0,8%.

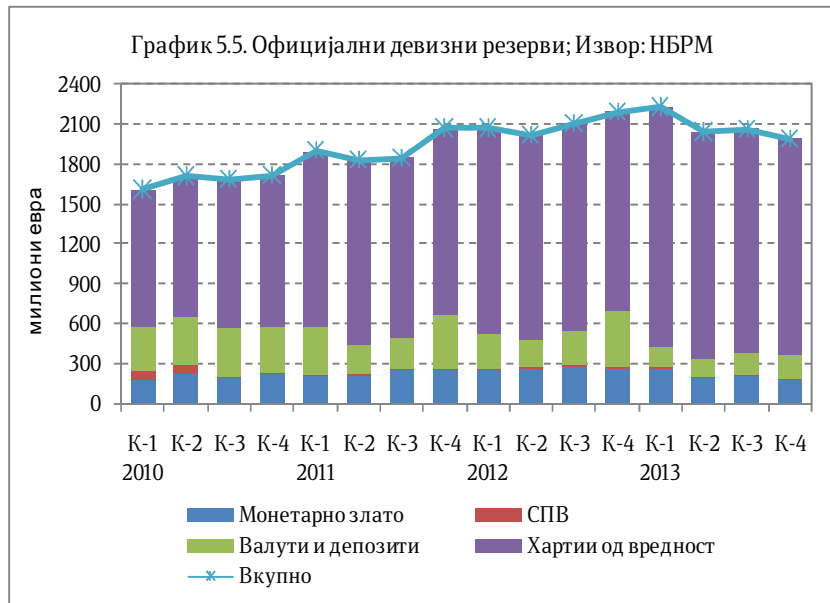
Тековните трансфери во К-4-2013 изнесуваа 402,0 милиони евра, што во однос на К-4-2012 претставува пад од 7,2%. На квартална основа истите се намалија за 14,0%. Приватните трансфери во К-4-2013 забележаа ниво од 385,9 милиони евра (намалување од само 1,8 милиони евра во однос на К-4-2012).

5.2.2. Капитална и финансиска сметка

Капиталната и финансиската сметка во К-4-2013 бележи суфицит, кој на годишно ниво е намален за 80,0 милиони евра. Намалувањето на суфицитот на капиталната и финансиската сметка на годишно ниво, најмногу се должи на намаленото позитивно салдо на финансиската сметка. Според финансиската сметка, во К-4-2013 регистриран е прилив од 66,0 милиони евра нето-директни инвестиции, што е зголемување од 47,6 милиони евра во однос на К-4-2012, односно намалување од 12,8 милиони евра во однос на К-3-2013.

На крајот на К-4-2013, официјалните девизни резерви изнесуваат 1.993,8 милиони евра и истите се пониски за 71,8 милиони евра во однос на крајот на К-3-2013. Доминантно учество во официјалните резерви имаат девизните резервни средства, односно хартиите од вредност, со учество од 81,7%, потоа

монетарното злато со учество од 9,6%, додека валутите и депозитите учествуваат со 8,6%.

Министерство за финансии
Сектор за макроекономска политика

Извештајот го подготвија:

Ангела Васовска
Анета Дудеска
Ана Николова
Копринка Сапунова
Неџати Куртиши

Контролирал:

Д-р Сања Киковска - Георгиевска

Одобрил:

Јордан Трајковски

Jordan.Trajkovski@finance.gov.mk

Скопје, април 2014 година